

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Trybunał Konstytucyjny, www.trybunal.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Constitutional Tribunal] - Permission to republish this translation has been granted by the Polish Constitutional Tribunal for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Trybunał Konstytucyjny, www.trybunal.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Trybunału Konstytucyjnego] - Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Trybunał Konstytucyjny wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA SUDITA KEITA przeciwko WĘGROM

(Skarga nr 42321/15)

WYROK

Artykuł 8 • Życie prywatne • Obowiązki pozytywne • Przedłużające się trudności z uregulowaniem sytuacji prawnej bezpaństwowca • Negatywny wpływ niepewności co do statusu prawnego na dostęp do opieki zdrowotnej i zatrudnienia • Brak skutecznej i dostępnej procedury lub szeregu procedur umożliwiających ustalenie dalszego pobytu i statusu z należyтым uwzględnieniem interesów życia prywatnego • Niemożność spełnienia wymogów prawnych dotyczących statusu bezpaństwowca wbrew obowiązkom wynikającym z prawa międzynarodowego publicznego

STRASBOURG

12 maja 2020 r.

OSTATECZNY

12.08.2020 r.

Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie edycyjnej.

W sprawie Sudita Keita przeciwko Węgrom

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba składająca się z następujących sędziów:

Jon Fridrik Kjølbro, *Przewodniczący*,

Faris Vehabović,

Robert Spano, *Sędzia ad hoc*,

Iulia Antoanella Motoc,

Carlo Ranzoni,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani, *Sędziowie*,

i Andrea Tamietti, *Kanclerz Sekcji*,

mając na uwadze:

skargę przeciwko Węgrom wniesioną do Trybunału na podstawie art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez bezpaństwowca, pana Michaela Suditę Keitę („skarżący”) z dnia 25 sierpnia 2015 r.;

decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi węgierskiemu („Rząd”);

oświadczenia stron;

obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 21 kwietnia 2020 r.,

wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

Skarga dotyczy długotrwałych trudności, jakich skarżący, bezpaństwowiec, doświadczał w związku z uregulowaniem swojej sytuacji prawnej na Węgrzech, co rzekomo wywarło negatywny wpływ na jego dostęp do opieki zdrowotnej i zatrudnienia oraz na prawo do zawarcia związku małżeńskiego.

FAKTY

1. Skarżący urodził się w 1985 r. i mieszka w Budapeszcie. Skarżący był reprezentowany przez panią Zs. Dukkon, adwokat praktykującą w Budapeszcie.

2. Rząd reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, pana Z. Tallódi, z Ministerstwa Sprawiedliwości.

3. Péter Paczolay, sędzia wybrany z ramienia Węgier, wyłączył się z zasiadania w Izbie (art. 28 Regulaminu Trybunału). W związku z powyższym Przewodniczący Sekcji wskazał pana Roberta Spano, sędziego wybranego z ramienia Islandii, jako sędziego *ad hoc* z listy trzech osób wskazanych przez Rząd Węgier jako uprawnione do pełnienia funkcji takiego sędziego (art. 26 ust. 4 Konwencji i art. 29 ust. 1 lit. a) Regulaminu).

4. Przedstawione przez strony fakty sprawy można pokrótce zaprezentować w sposób następujący.

A. Okres od przybycia skarżącego na Węgry do dnia 29 listopada 2002 r.

5. W 2002 r. skarżący, z pochodzenia Somalijczyk i Nigeryjczyk, przybył na Węgry, przekraczając granicę nielegalnie, bez ważnych dokumentów podróży. Złożył wniosek o uznanie go za uchodźcę.

6. Zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. c) i d) ustawy nr CXXXIX z 1997 r. o azylu (zwanej dalej „Ustawą o azylu”), w trakcie postępowania skarżącemu przysługiwało prawo do podstawowej opieki zdrowotnej i zatrudnienia; nie wydaje się również, aby uniemożliwiono mu zawarcie związku małżeńskiego.

7. Urząd ds. Imigracji i Obywatelstwa ostatecznie odrzucił wniosek skarżącego o nadanie statusu uchodźcy. W dniu 29 listopada 2002 r. jego wniosek został oddalony.

B. Okres od dnia 29 listopada 2002 r. do dnia 19 lipca 2006 r.

8. W dniu 16 kwietnia 2003 r. wydano nakaz wydalenia skarżącego. Wykonanie nakazu wydalenia zostało zawieszono w dniu 7 września 2004 r. do czasu spełnienia warunków koniecznych do zastosowania tego środka. W tym samym roku skarżący bezskutecznie ubiegał się o dokument pobytowy.

9. W tym okresie skarżący, jako osoba objęta nakazem wydalenia i nieposiadająca uregulowanego statusu prawnego na Węgrzech, nie miał prawa do opieki zdrowotnej ani zatrudnienia. Nie mógł również korzystać z prawa do zawarcia małżeństwa, ponieważ nie mógł przedstawić żadnego z dokumentów wymaganych do zawarcia małżeństwa zgodnie z odpowiednimi przepisami dekretu z mocą ustawy nr 13 z 1979 r. w sprawie międzynarodowego prawa prywatnego i ustawy nr IV z 1952 r. o prawie rodzinnym (obowiązujących w odpowiednim czasie).

C. Okres od dnia 19 lipca 2006 r. do dnia 19 lipca 2008 r.

10. Z uwagi na fakt, że skarżący nie mógł zostać odesłany do Somalii ze względu na toczącą się tam wojnę domową, a ambasada Nigerii w Budapeszcie notą werbalną odmówiła uznania go za obywatela w 2006 r., w bliżej nieokreślonym dniu 2006 r. został on uznany przez władze węgierskie za wypędzonego (*befogadott*).

11. Wydaje się, że skarżący, po wydaniu noty werbalnej przez ambasadę Nigerii w Budapeszcie, nie został poinformowany przez władze krajowe o możliwości ubiegania się o status bezpaństwowca. Stosowny przepis

dekretu rządowego nr 114/2007 (V.24.) o wprowadzeniu w życie Ustawy nr II z 2007 roku („Dekret rządowy”) wymaga jednak, aby władze imigracyjne informowały daną osobę o procedurach obowiązujących w przypadku, gdy istnieje możliwość uznania jej za bezpieczeństwa.

12. W rezultacie tego stanu rzeczy, w dniu 19 lipca 2006 r. skarżącemu wydano dokument pobytowy ze względów humanitarnych, obowiązujące do dnia 19 lipca 2008 r.

13. W tym okresie dwóch lat przysługiwało mu prawo do podstawowej opieki zdrowotnej i zatrudnienia, zgodnie z art. 21 Ustawy o azylu; nie wydaje się też, by w tym czasie uniemożliwiono mu zawarcie związku małżeńskiego.

D. Okres od 25 września 2008 r. do 11 października 2017 r.

14. Następnie Urząd Imigracyjny zweryfikował status skarżącego jako wypędzonego i w dniu 25 września 2008 r. stwierdził, że nie może on zostać przyjęty ani jako uchodźca, ani jako osoba chroniona oraz że w odniesieniu do Nigerii nie istnieje zakaz *refoulement*. Skarżący bezskutecznie zaskarżył to orzeczenie przed sądem, mimo że Nigeria już wcześniej odmówiła uznania go za swego obywatela. W rezultacie ponownie stracił prawo do podstawowej opieki zdrowotnej, zatrudnienia i zawarcia małżeństwa, ponieważ nie posiadał uznanego statusu ani ważnych dokumentów.

15. W dniu 2 listopada 2009 r. wydano nakaz deportacji skarżącego do Nigerii. Późniejsza apelacja okazała się bezskuteczna. Nakaz deportacji nie został jednak ostatecznie wykonany.

16. W dniu 16 września 2010 r. skarżący złożył wniosek o nadanie mu statusu bezpieczeństwa, po tym jak otrzymał informację o takiej możliwości od prawnika. Wniosek został odrzucony w dniu 18 listopada 2010 r. Skarżący zaskarżył tę decyzję przed sądem.

17. W dniu 2 lutego 2012 r. *Sąd w Budapeszcie* przyznał skarżącemu status bezpieczeństwa. W dniu 17 października 2012 r., w ramach postępowania odwoławczego, Sąd Apelacyjny w Budapeszcie uchylił tę decyzję i odrzucił wniosek; *Kúria* [Sąd Najwyższy] utrzymała to orzeczenie w mocy w dniu 11 grudnia 2013 r. Jako główną podstawę tej decyzji wskazano fakt, że zgodnie z art. 76 ust. 1 Ustawy nr II z 2007 r. o przyjmowaniu i prawie pobytu obywateli państw trzecich („Ustawa o prawie pobytu”) warunkiem koniecznym dla przyznania statusu bezpieczeństwa był „legalny pobyt w kraju”.

18. Następnie, w dniu 10 grudnia 2012 r., skarżący ponownie wszczął procedurę uznania go za bezpieczeństwa. Po początkowej odmowie w dniu 5 czerwca 2013 r. sąd pierwszej instancji zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niekonstytucyjności wymogu „legalnego

pobytu” na terytorium Węgier w związku z nadaniem statusu bezpaństwowca.

19. Trybunał Konstytucyjny przychylił się do wniosku sądu i postanowieniem z dnia 23 lutego 2015 r. usunął wymóg „legalnego pobytu” z Ustawy o prawie pobytu z mocą obowiązującą od 30 września 2015 r. Uznał w szczególności, że wymóg ten jest sprzeczny z ratyfikowanymi przez Węgry zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego publicznego, w szczególności z Konwencją Narodów Zjednoczonych dotyczącą statusu bezpaństwowców z 1954 r. (zob. par. 23 poniżej).

20. W dniu 5 października 2015 r. Sąd Administracyjny i Pracy w Budapeszcie uznał skarżącego za bezpaństwowca. W dniu 11 października 2017 r., w następstwie wniesionego odwołania, Sąd Apelacyjny w Budapeszcie utrzymał tę decyzję w mocy.

21. Po przyznaniu statusu bezpaństwowca na mocy decyzji Sądu Apelacyjnego w Budapeszcie z dnia 11 października 2017 r. skarżący odzyskał prawo do podstawowej opieki zdrowotnej i zatrudnienia (zgodnie z odpowiednim przepisem ustawy nr II z 2002 r. w sprawie promulgacji Konwencji ONZ dotyczącej statusu bezpaństwowców z 1954 r.), a także przestały istnieć przeszkody dla zawarcia przez niego związku małżeńskiego.

22. Skarżący oświadczył, a Rząd nie zakwestionował tego twierdzenia, że od 2009 r. skarżący mieszkał ze swoją partnerką, Węgierką, i w 2010 r. pomyślnie ukończył kurs operatora maszyn ciężkich w celu uzyskania pozwolenia na pracę.

Brak informacji, czy ostatecznie wstąpił w związek małżeński.

WŁAŚCIWE RAMY PRAWNE

23. Odpowiednie postanowienia Konwencji o statusie bezpaństwowców (Organizacja Narodów Zjednoczonych, Traktaty, t. 360, str. 117) z dnia 26 kwietnia 1954 r., do której Węgry przystąpiły 21 listopada 2001 r., stanowią, co następuje (zob. także *Hoti przeciwko Chorwacji*, nr 63311/14, § 65, 26 kwietnia 2018 r.):

Artykuł 1 – Definicja pojęcia „bezpaństwowiec”

„1. Dla celów niniejszej Konwencji pojęcie „bezpaństwowiec” oznacza osobę, która nie jest uznawana za obywatela żadnego państwa w zakresie obowiązywania jego prawa.”

Artykuł 6 – Sformułowanie „w tych samych okolicznościach”

W rozumieniu niniejszej Konwencji określenie „w tych samych okolicznościach” oznacza, że wszystkie wymogi (włącznie z tymi, które dotyczą czasu i warunków pobytu lub zamieszkiwania), jakie zainteresowana osoba powinna spełnić, aby móc korzystać z omawianego prawa, gdyby nie była bezpaństwowcem, powinny być przez

nią wypełnione, z wyjątkiem wymogów, których bezpieczeństwa ze względu na ich charakter nie może spełnić.”

Artykuł 12 – Status osobowy

„1. Status osobowy bezpieczeństwa określa prawo państwa jego stałego zamieszkiwania, a jeżeli nigdzie stale nie zamieszkuje, prawo państwa, w którym przebywa.”

Artykuł 25 – Pomoc administracyjna

„1. Jeżeli korzystanie z prawa przez bezpieczeństwa wymagałoby zwykle pomocy władz obcego państwa, do którego nie może się zwrócić, Umawiające się Państwo, na którego terytorium stale zamieszkuje, spowoduje, by tę pomoc otrzymał od jego własnych władz.”

Artykuł 32 – Naturalizacja

Umawiające się Państwa będą w miarę możliwości ułatwiały asymilację i naturalizację bezpieczeństwa. W szczególności podejmą wszelkie wysiłki dla przyspieszenia procedury naturalizacyjnej i zmniejszenia, tak dalece, jak to jest możliwe, opłat i kosztów tego postępowania.”

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 8 KONWENCJI

24. Powołując się na art. 3, 5, 8, 13 i 14 Konwencji, skarżący zarzucił, że od 2002 r. do 2017 r. władze węgierskie odmawiały uregulowania jego sytuacji w sposób zadowalający, co poważnie naruszyło jego godność ludzką. Trybunał – jako odpowiedzialny za dokonanie subsumpcji w sprawie – (zob. *Radomilja i Inni przeciwko Chorwacji* [WI], nr 37685/10 i 22768/12, par. 114 i 126, 20 marca 2018 r.), uznaje, że skarga podlega rozpoznaniu wyłącznie na podstawie art. 8 Konwencji, który w odpowiednim zakresie stanowi, jak następuje:

„1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia rodzinnego i prywatnego, (...)

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności osób.”

A. Dopuszczalność skargi

25. Trybunał uważa, iż skarga nie jest ani oczywiście bezzasadna, ani niedopuszczalna w rozumieniu art. 35 Konwencji. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

1. Oświadczenia stron

(a) Skarżący

26. Skarżący oświadczył, że fakt, iż władze przez piętnaście lat nie chciały uznać go za bezpaństwowca lub w inny sposób uregulować jego sytuacji, był niedopuszczalny, dyskryminujący i stanowił naruszenie godności ludzkiej.

27. W szczególności twierdził, że w tym okresie nie miał dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej, został pozbawiony możliwości samodzielnego utrzymania się i nie mógł poślubić swojej partnerki. Od początku był bezpaństwowcem, jednak przepisy prawa węgierskiego, niezgodne z odpowiednimi przepisami prawa międzynarodowego, przez długi czas uniemożliwiały mu uregulowanie własnej sytuacji.

(b) Rząd

28. Rząd nie zgodził się [z tym twierdzeniem]. Rząd oświadczył w szczególności, że sytuacja skarżącego została ostatecznie rozwiązana na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

29. W opinii Rządu, nawet do tego momentu ewentualne trudności, z jakimi skarżący mógł mieć do czynienia, nie były takiego rodzaju, ani nie osiągnęły takiego stopnia, że stanowiłyby nieproporcjonalne obciążenie na gruncie art. 8 Konwencji. Artykułu tego nie można w żadnym razie interpretować jako zobowiązania Układającego się Państwa do przyznania jednostce statusu bezpaństwowca.

30. Ponadto Rząd stwierdził, że władze prawidłowo zastosowały odpowiednie prawo na wszystkich etapach poszczególnych postępowań i że prawo skarżącego do zawarcia małżeństwa nie zostało ograniczone przez fakt, iż nie posiadał on prawa pobytu w kraju.

2. Ocena Trybunału

(a) Zasady ogólne

31. Ogólne zasady mające zastosowanie w odniesieniu do niniejszej skargi zostały niedawno przedstawione w skardze *Hoti przeciwko Chorwacji* (nr 63311/14, §§ 119-123, 26 kwietnia 2018 r.):

„119. Na wstępie Trybunał przypomina, że artykuł 8 chroni, między innymi, prawo do nawiązywania i pogłębiania relacji z innymi ludźmi oraz ze światem zewnętrznym i może niekiedy obejmować aspekty tożsamości społecznej jednostki. A zatem całość więzi społecznych między migrantem a społecznością, w której mieszka, stanowi część pojęcia życia prywatnego zgodnie z art. 8 (zob. *mutatis mutandis*, *Maslov przeciwko Austrii* [WI], nr 1638/03, § 63, ETPCz 2008 r., oraz *Abuhmaid [przeciwko Ukrainie]*, nr 31183/13, § 102, 12 stycznia 2017 r.).

WYROK W SPRAWIE SUDITA KEITA przeciwko WĘGROM

120. Niemniej jednak, zgodnie z orzecznictwem Trybunału, Konwencja nie gwarantuje cudzoziemcowi prawa do wjazdu lub pobytu w danym kraju, a Układającym się Państvom przysługuje prawo, na mocy ugruntowanego prawa międzynarodowego i z zastrzeżeniem ich zobowiązań traktatowych, w tym Konwencji, do kontrolowania wjazdu, pobytu i wydalania cudzoziemców (zob. między innymi *Chahal przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 15 listopada 1996 r., § 73, *Sprawozdania z Wyroków i Decyzji* 1996 r.-V; *Üner [przeciwko Niderlandom]* [WI], nr 46410/99, § 54, ETPCz 2006-XII]; *Slivenko [przeciwko Łotwie]* [WI], nr 48321/99, § 115, ETPCz 2003-X]; *Kurić i Inni [przeciwko Słowenii]* [WI], nr 26828/06, § 355, ETPCz 2012 r. (streszczenie)] i *Abuhmaid*, cyt. powyżej, § 101).

121. Ponadto, ani art. 8, ani jakikolwiek inny przepis Konwencji nie może być interpretowany jako gwarantujący, sam w sobie, prawo do przyznania określonego rodzaju dokumentu pobytowego, pod warunkiem, że rozwiązanie zaproponowane przez władze pozwala danej osobie na korzystanie bez przeszkód z jej prawa do poszanowania życia prywatnego i/lub rodzinnego (zob. *Aristimuño Mendizabal przeciwko Francji*, nr 51431/99, § 66, 17 stycznia 2006 r., oraz *B.A.C. przeciwko Grecji* [nr 11981/15, § 35, 13 października 2016 r.]). W szczególności, jeżeli dokument pobytowy umożliwia jego posiadaczowi zamieszkiwanie na terytorium państwa przyjmującego i swobodne korzystanie z prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, przyznanie takiego dokumentu stanowi w zasadzie środek wystarczający do spełnienia wymogów określonych w art. 8. W takich sprawach Trybunał nie jest uprawniony do orzekania, czy danej jednostce należy przyznać taki, a nie inny status prawny, ponieważ wybór ten leży wyłącznie w gestii władz krajowych (zob. *Ramadan przeciwko Malcie*, nr 76136/12, § 91, ETPCz 2016 r. (streszczenie) i sprawy cytowane tamże).

122. Trybunał przypomina jednak, że środki ograniczające prawo pobytu w kraju mogą, w pewnych przypadkach, pociągać za sobą naruszenie art. 8 Konwencji, jeśli wywołują nieproporcjonalne reperkusje w życiu prywatnym lub rodzinnym, lub w obu tych sferach, osób, których dotyczą (zob. *Maslov*, cyt. powyżej, § 100, oraz *Kurić i Inni*, cyt. powyżej, § 355). Ponadto Trybunał orzekł, że w niektórych sprawach (...) artykuł 8 może wiązać się z pozytywnym obowiązkiem zapewnienia skutecznego korzystania z życia prywatnego i/lub rodzinnego skarżącego (zob. par. 119-120 powyżej). Z tego względu warto przypomnieć, że trudno jest precyzyjnie określić granice między pozytywnymi i negatywnymi obowiązkami Państwa wynikającymi z przepisu art. 8. Niemniej jednak obowiązujące zasady są zbliżone. W obu przypadkach należy mieć na względzie sprawiedliwą równowagę, jaką trzeba zachować między interesem ogólnym a interesami jednostki; przy czym w obu kontekstach Państwo korzysta z pewnego marginesu oceny (zob. między innymi *Fernández Martínez przeciwko Hiszpanii* [WI], nr 56030/07, § 114, ETPCz 2014 r. (streszczenie), oraz *B.A.C. przeciwko Grecji*, cyt. powyżej, § 36).

123. Pozytywny obowiązek wynikający z art. 8 można interpretować jako nałożenie na państwa obowiązku zapewnienia skutecznych i dostępnych środków ochrony prawa do poszanowania życia prywatnego i/lub rodzinnego (zob. *Roche przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [WI], nr 32555/96, § 162, ETPCz 2005-X, oraz *Abuhmaid*, cyt. powyżej, § 118, wraz z dalszymi odniesieniami; zob. również *Kurić i Inni*, cyt. powyżej, § 358). Artykuł 8 wymaga, między innymi, istnienia krajowego środka odwoławczego umożliwiającego właściwemu organowi krajowemu rozpoznanie istoty danej skargi dotyczącej Konwencji oraz przyznanie odpowiedniego zadośćuczynienia, przy czym pozostawia Układającym się Państvom mającą pewną swobodę co do sposobu wypełnienia tego obowiązku (zob. *Abuhmaid*, cyt. powyżej, § 118)”.
7

(b) Zastosowanie powyższych zasad w niniejszej sprawie

32. Ze względu na charakter skargi skarżącego oraz fakt, że zapewnienie zgodności z odpowiednim obowiązkiem wynikającym z Konwencji leży przede wszystkim w gestii władz krajowych, Trybunał jest zdania, że podstawową kwestią, którą należy zbadać w niniejszej sprawie, jest to, czy biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, władze węgierskie, zgodnie z art. 8, zapewniły skuteczną i dostępną procedurę lub kombinację procedur umożliwiających skarżącemu rozstrzygnięcie kwestii jego dalszego pobytu i statusu na Węgrzech z należytym uwzględnieniem jego interesów życia prywatnego (zob. *mutatis mutandis, Hoti*, cyt. powyżej, § 124, z dalszymi odniesieniami).

33. W tym względzie Trybunał zauważa, że skarżący mieszka na Węgrzech od 2002 r. i nie posiada uznanego statusu w jakimkolwiek innym państwie (zob. par. 5-22 powyżej). Od 2009 r. [skarżący] mieszka z partnerką, Węgierką, ukończył także szkolenie zawodowe (zob. par. 22 powyżej); nie ma zatem wątpliwości, że prowadził na Węgrzech życie prywatne (zob., *mutatis mutandis, Hoti*, cyt. powyżej, § 125).

34. Trybunał zauważa, że w okresie od 2002 r. do dnia 11 października 2017 r., tj. przez okres około piętnastu lat, status prawny skarżącego na Węgrzech był niepewny. Jedyne okrese, w którym posiadał on ważny, choć tymczasowy, dokument pobytowy wydany ze względów humanitarnych, był okres od dnia 19 lipca 2006 r. do dnia 19 lipca 2008 r. (zob. par. 12 powyżej). Taki stan rzeczy powodował, że przez długie okresy nie był on uprawniony do korzystania z opieki zdrowotnej i zatrudnienia na Węgrzech (zob. par. 9 i 14-20 powyżej). Dopiero w dniu 11 października 2017 r., na mocy decyzji Sądu Apelacyjnego w Budapeszcie, skarżący odzyskał wspomniane uprawnienie (zob. par. 20 powyżej). W tych okolicznościach Trybunał przyznaje, że niepewność co do statusu prawnego skarżącego wywarła negatywny wpływ na jego życie prywatne (zob. *mutatis mutandis, Hoti*, cyt. powyżej, § 126).

35. Kolejnym istotnym elementem niniejszej sprawy jest fakt, że skarżący posiada obecnie status bezpaństwowca (zob. par. 21 powyżej i *Hoti*, cyt. powyżej, § 128).

36. Trybunał uważa, że należy zwrócić uwagę na szereg aspektów postępowania dotyczącego statusu skarżącego na Węgrzech. [Trybunał] nie może zgodzić się z twierdzeniami Rządu, iż art. 8 Konwencji nie można interpretować jako wymagającego od Państwa przyznania jednostce statusu bezpaństwowca (zob. par. 29 powyżej). Skarga skarżącego nie dotyczy niemożności uzyskania przez niego statusu bezpaństwowca jako takiego, ale ogólnej niemożności uregulowania jego statusu na Węgrzech przez okres piętnastu lat. Trybunał nie jest zatem zobligowany do zbadania, czy skarżącemu należało przyznać status bezpaństwowca (który ostatecznie został przyznany w dniu 11 października 2017 r. – zob. par. 20 powyżej), lecz raczej do zbadania, czy skarżący dysponował skuteczną możliwością

uregulowania swojego statusu, co pozwoliłoby mu na prowadzenie normalnego życia prywatnego na Węgrzech (zob. *mutatis mutandis, Hoti*, cyt. powyżej, § 131).

37. W tym miejscu Trybunał zauważa, że skarżący – po wydaniu decyzji z dnia 29 listopada 2002 r. o odmowie uznania statusu uchodźcy (zob. par. 7 powyżej) – faktycznie mieszkał na Węgrzech, nie posiadając jakiegokolwiek statusu prawnego i będąc pozbawionym podstawowych uprawnień do opieki zdrowotnej i zatrudnienia. Jak wspomniano powyżej, sytuacja ta uległa zmianie na okres jedynie dwóch lat, po dniu 19 lipca 2006 r., kiedy to skarżącemu przyznano dokument pobytowy wydany ze względów humanitarnych jako wypędzonemu (zob. par. 12 i 34 powyżej).

38. Rząd nie kwestionował faktu, że w 2006 r. ambasada Nigerii w Budapeszcie odmówiła uznania skarżącego za obywatela Nigerii (zob. par. 10 powyżej), w związku z czym od tego momentu skarżący stał się *de facto* bezpaństwowcem. Trybunał zauważa, że władze krajowe, nie bacząc na dekret rządowy, nie rozważyły podjęcia jakichkolwiek odpowiednich działań w celu poinformowania skarżącego o możliwości ubiegania się w tym czasie o status bezpaństwowca (zob. par. 11 powyżej).

39. Należy również podkreślić, że do czasu wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia eliminującego wymóg „legalnego pobytu” z art. 76 ust. 1 ustawy o prawie pobytu (zob. par. 19 powyżej), uznanie skarżącego za bezpaństwowca było praktycznie niemożliwe, ponieważ nie spełniał on tego wymogu. Zatem w rzeczywistości, wbrew zasadom wynikającym z Konwencji ONZ o statusie bezpaństwowców z 1954 r. (zob. par. 23 powyżej), od skarżącego będącego bezpaństwowcem wymagano spełnienia wymagań, których ze względu na swój status nie był w stanie spełnić (zob. *Hoti*, cyt. powyżej, § 137).

40. Trybunał zauważa również, że w następstwie decyzji Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2015 r. (zob. par. 19 powyżej), sądy krajowe wydały prawomocną decyzję w sprawie skarżącego, ostatecznie przyznającą mu status bezpaństwowca, dopiero w dniu 11 października 2017 r. (zob. par. 20 powyżej).

41. Uwzględniając łączny skutek powyższych elementów, Trybunał nie jest przekonany, że w szczególnych okolicznościach sprawy skarżącego, pozwane Państwo wypełniło swój pozytywny obowiązek zapewnienia skutecznej i dostępnej procedury lub kombinacji procedur umożliwiającej skarżącemu rozstrzygnięcie kwestii jego statusu na Węgrzech z należyтым uwzględnieniem jego interesów życia prywatnego na podstawie art. 8 Konwencji (zob. *mutatis mutandis, Hoti*, cyt. powyżej, § 141; por. *Abuhmaid przeciwko Ukrainie*, nr 31183/13 § 126, 12 stycznia 2017 r.).

42. Nastąpiło zatem naruszenie artykułu 8 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

43. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

44. Skarżący domagał się odszkodowania w wysokości 28.000 euro (EUR) z tytułu szkód majątkowych odpowiadających utraconym możliwościom zatrudnienia oraz 360.000 euro tytułem szkody niemajątkowej.

45. Rząd zakwestionował to roszczenie.

46. Z jednej strony Trybunał stwierdza, że skarżący nie wykazał istnienia związku przyczynowego między stwierdzonym naruszeniem a rzekomą szkodą majątkową, a zatem oddała to żądanie. Jednakże z drugiej strony przyznaje skarżącemu kwotę 8.000 euro jako zadośćuczynienie za szkodę niematerialną, wraz z ewentualnymi podatkami.

B. Koszty i wydatki

47. Skarżący domagał się także kwoty 30.000 euro na pokrycie kosztów i wydatków w postępowaniu przed Trybunałem, bez ich dalszego wyszczególnienia. Przedstawił umowę zawartą z prawnikiem, zgodnie z którą kwota ta będzie podlegała rozliczeniu w przypadku pomyślnego zakończenia sprawy.

48. Rząd zakwestionował to roszczenie.

49. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do otrzymania zwrotu kosztów oraz wydatków w takim zakresie, w jakim wykazał, że były one rzeczywiście i koniecznie poniesione, i były uzasadnione co do wysokości. W niniejszej sprawie Trybunał mając wzgląd na przedstawione dokumenty i powyższe kryteria, Trybunał uznaje za stosowne przyznać kwotę 4.000 euro na pokrycie kosztów.

C. Odsetki za zwłokę

50. Trybunał uznaje za właściwe, by odsetki z tytułu niewypłacenia zasądzonych kwot zostały ustalone zgodnie ze stopą kredytu Europejskiego Banku Centralnego na koniec dnia plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje skargę za dopuszczalną;*

2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia art. 8 Konwencji;
3. *Uznaje*,
 - (a) że pozwane Państwo ma obowiązek wypłacić skarżącemu, w terminie trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, następujące kwoty w przeliczeniu na walutę pozwanego Państwa po kursie wymiany obowiązującym w dniu rozliczenia:
 - (i) 8.000 euro (osiem tysięcy euro), wraz z ewentualnymi podatkami, z tytułu poniesionej szkody niematerialnej;
 - (ii) 4.000 euro (cztery tysiące euro), wraz z ewentualnymi podatkami płatnymi przez skarżącego, z tytułu kosztów i wydatków;
 - (b) że od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty płatne od tej sumy będą zwykłe odsetki obliczone według stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego na koniec dnia plus trzy punkty procentowe;
4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego dotyczącą słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono na piśmie w dniu 12 maja 2020 r., zgodnie z art. 77 ust. 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Andrea Tamietti
Kanclerz

Jon Fridrik Kjølbro
Przewodniczący